

TEKSTI: ERJA LAAKKONEN
 KUVA: KATRIINA TAPANILAN ARKISTO

”Aikuiskasvatustiede tuo inhimillistä näkökulmaa työelämän muutokseen”

Tamperelainen **Katriina Tapanila**, 43, avaa tutkimuksellaan akateemisen työn merkityksellisyyttä. Entä millainen on nyky-yliopiston arvomaailma?

MINUSTA TULI TUTKIJA, KOSKA oppiminen ja asioiden syvempi ymmärtäminen ovat intohimoni. Haaveilin tutkijan työstä jo opiskellessani kauppateiteitä 1990-luvun lopussa, mutta en kuitenkaan tuntenut alaa riittävästi omakseni. Siksi en suunnannut maisteriksi valmistuttuani jatko-opintoihin vaan suoraan työelämään.

Kiinnostus aikuiskasvatukseen heräsi, kun työskentelin opintojeni ohessa Helsingin kauppakorkeakoulun avoimessa yliopistossa. Minua alkoi viehättää ajatus aikuisille tarjottavista mahdollisuuksista suunnata uraansa uudelleen opiskelemalla lisää tai suorittamalla jopa uuden tutkinnon. Itsekin tartuin tällaiseen mahdollisuuteen hoitovapaalla esikoiseni syntymän jälkeen: aloitin kasvatustieteen opinnot Helsingin yliopiston avoimessa yliopistossa syksyllä 2009.

Kiinnostukseni aikuiskasvatustieteeseen syveni opintojeni edetessä. Kun vuonna 2012 muutimme perheeni kanssa Tampereelle, pääsin suorittamaan maisteriopintoja Tampereen yliopistoon elinikäisen oppimisen ja kasvatuksen tutkinto-ohjelmaan.

Graduohjaajani, professori emeritus Tuomas Takala suositteli minulle jatko-opintoja, mikä vahvisti uskoani omiin tutkijankykyihini. Olin ennen kasvatustieteen maisteriksi valmistumistani kerännyt aineistoa

Väitöskirjatutkija Katriina Tapanila haluaa antaa oman panoksensa yhteiskunnan haasteiden ratkomiseen.

tehtessäni tiedekunnassani työhyvinvointiselvitystä. Niinpä aloitin väitöstutkimukseni Tampereen yliopistossa syksyllä 2015.

Tutkimuksessa minua innostaa erityisesti mahdollisuus perehtyä itselle merkityksellisiin ilmiöihin ja päästä aina uusien kiinnostavien asioiden äärelle.

Koen tutkijan ammattitaitoni kehittyvän vuosien myötä ja toivon, että voin tutkimuksellani antaa oman panokseni yhteiskunnan haasteiden ratkomiseen.

JOS EN TUTKISI, työskentelisin todennäköisesti järjestössä tai julkisella sektorilla kehittämistehtävissä. Tutkimustyössä minulle luontevin on toimintatutkimuksellinen ote, jossa tutkimus ja toiminnan kehittäminen kulkevat käsi kädessä.

AIKUISKASVATUSTIEDETTÄ TARVITAAN tuomaan inhimillistä näkökulmaa yhteiskunnan ja työelämän muutokseen. Työelämän on jo pitkään sanottu olleen murroksessa, ja muutosvauhti kiihtyy yhä muun muassa tekoälyn ja robotisaation myötä. Ihminen, hänen hyvinvointinsa ja kokemansa työn merkityksellisyys eivät saisi unohtua muutosten pyörteissä. Aikuiskasvatustiedettä tarvitaan pitämään yllä tietoisuutta suomalaisen yhteiskunnan siivystyksellisestä perustasta ja toimimaan markkinointumisen vastavoimana.

Tutkijalla on vastuu tuoda tutkimuksellaan esiin yhteiskunnallisia ilmiöitä ja ongelmia puhumalla kieltä, jota käytännön toimijatkin ymmärtävät. Tutkijan työn merkityksellisyyttä lisää vuorovaikutus yhteiskunnan eri tahojen kanssa.

PARAIKAA TUTKIN akateemisen työn merkityksellisyyttä ja yliopistossa vallitsevia arvoja muuttuvassa yliopistossa. Talouden arvot näyttävät hallitsevan, ja yliopiston henkilöstö joutuu työskentelemään kovissa tehokkuuspaineissa. Pidän kehitystä huolestuttavana sekä yliopistohenkilöstön hyvinvoinnin että tutkimuksen ja opetuksen laadun näkökulmasta.

Väitöstutkimukseni ohessa työskentelen tutkijana kahdessa hankkeessa, joiden kohderyhmänä ovat työttömät maahanmuuttajat. Kansallisessa hankkeessa selvitämme, miten vertaisryhmätoiminnan avulla voi tukea maahanmuuttajia löytämään oma polkunsu työhön tai koulutukseen. Kansainvälisessä hankkeessa jaamme maahanmuuttajien työllistymistä tukevia

hyviä käytäntöjä Suomen, Ruotsin ja Belgian kesken ja kehitämme yhteisen oppimisen menetelmiä.

SEURAAVAKSI HALUAN TUTKIA edelleen työn merkityksellisyyttä, uravalintoja ja ihmisten hyvinvointia koskevia aiheita aikuiskasvatuksellisesta näkökulmasta. Arvelen, että maahanmuuttajien oppimista koskevaa tutkimusta kysytään tulevaisuudessa yhä enemmän, jos maahanmuutto Suomeen lisääntyy nykyisestään.

KOLLEGOILTANI SAAN kannustusta, uusia ajatuksia ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Olen saanut tutkijanpolullani kuulua useaan tutkijayhteisöön. Väitöskirjaohjaajani **Anja Heikkisen** johtama EquJust-tutkimusryhmä on ollut minulle korvaamaton tuki varsinkin väitöstutkimukseni alkuvaiheessa. Aikuiskasvatuksen Tutkimusseuran rahastonhoitajana olen saanut kuulua koko Suomen kattavaan tutkijaverkostoon. Maahanmuuttajien työllistymistä tukevissa hankkeissa olen saanut työskennellä aikuiskasvatuksen kentän toimijoiden kanssa, mikä on avannut uudenlaisen näkymän tieteenalan käytännön merkitykseen.

KUN EN TUTKI, yritän viettää mahdollisimman paljon aikaa perheeni kanssa. Tutkijan työ on intensiivistä, ja vapaa-aikaa jää niukasti, joten on tärkeää huolehtia omasta hyvinvoinnista ja jaksamisesta. Rentoutuakseni ja työstä irtautuakseni soitan pianoa ja laulan, käyn juoksulenkeillä ja katson vanhoja elokuvia. Vaikka tutkimustyö tempaa helposti mukaansa, elämässä pitää olla muitakin kiinnostuksen kohteita.

Klassikko, johon palaan

Väinö Linnan *Täällä Pohjantähden alla* -trilogiassa kuvataan elävästi ja elämänmyönteisesti suomalaisen yhteiskunnan vaikeita vaiheita sekä arvoja, joita on yhdessä puolustettu.

Sarja vie aikuiskasvatuksen tutkijan arkeen ja verkostoihin. Sen tuottaa Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura.